

Kainuun
Musiikkiopisto

MUSIIKIN OPETUSSUUNNITELMA
TIIVISTELMÄ OPPILAILLE JA HUOLTAJILLE
1.8.2018

Wotta

SISÄLTÖ

Johdanto	3
Oppilaitoksen esittely, toiminta-ajatus, arvot ja toimintakulttuuri	3
Musiikkiopiston opintojen rakenne	4
Varhaisiän musiikkikasvatus	4
Soitinvalmennus	4
Soitinkaruselli	4
Perusopinnot	5
Instrumenttiopinnot	5
Musiikin perusteet	5
Kuuntelukasvatus	6
Yhteismusisointi ja ryhmätyöskentely	6
Valinnaiset opintokokonaisuudet	6
Musiikin perusopintojen tavoitealueet	6
Syventävät opinnot	8
Opintokokonaisuudet	8
Suuntautumisvaihtoehdot ja valinnaiset opinnot	8
Lopputyö.....	8
Arviointi	9
Osaamisen tunnustaminen, oppimäärän yksilöllistäminen	10
Todistus	10
Oppilaaksi ottaminen	11
Yhteistyötahot ja toiminnan jatkuva kehittäminen	11

Johdanto

Taiteen perusopetuksen musiikin ja tanssin laajan oppimäärän opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta L 633/1998 ja asetukseen A813/1998 sekä Opetushallituksen 1.8.2018 vahvistamiin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaperusteisiin.

Tämä on tiivistelmä musiikin opetussuunnitelmasta. Kainuun musiikkiopiston koko opetussuunnitelma (musiikin ja tanssin laaja oppimäärä) on luettavissa musiikkiopiston internet -sivuilta www.kajaani.fi/musiikkiopisto

Oppilaitoksen toiminta-ajatus, arvot ja toimintakulttuuri

Kainuun musiikkiopisto antaa laadukasta musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Toiminnallamme haluamme edistää oppilaiden hyvän musiikkisuhteen syntymistä, luoda edellytyksiä elinikäiselle harrastamiselle sekä antaa valmiuksia musiikin ammattiopintoihin. Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää.

Arvot:

Taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja arvokas yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Kainuun musiikkiopiston arvot:

Yksilöllisyys: jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja arvokas. Jokainen oppilas kohdataan opetuksessa yksilöllisesti.

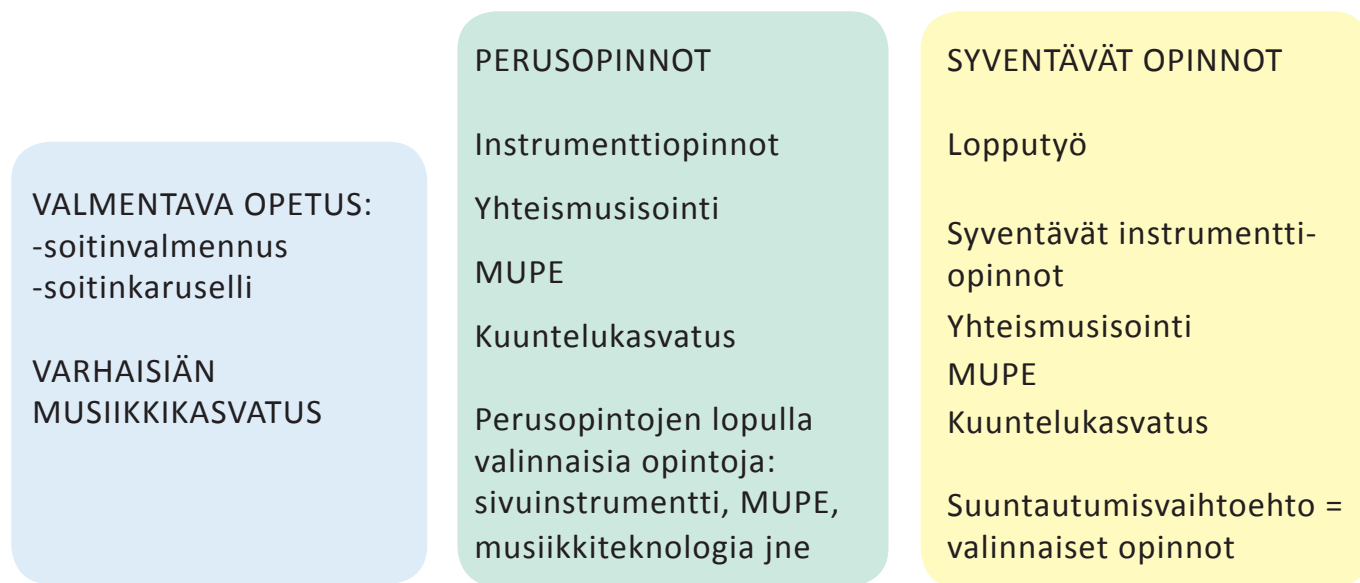
Yhteisöllisyys: jokainen oppilas ja työntekijä on arvokas yhteisön jäsen. Yhteiset produktiot, joissa ovat mukana sekä opettajat että oppilaat, vahvistavat yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta, opettajien ammattitaitoa sekä oppilaiden kehitystä.

Luovuus: ”luodaan uutta perinteitä kunnioittaen”. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Toiminnan avoimuus: Jatkuva yhteistyö huoltajien ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa on tärkeä osa musiikin ja tanssin kasvatuksen perustaa.

Musiikkiopiston toimintakulttuuri on kuunteleva ja keskustelevala. Toiminnassa otetaan huomioon erilaiset mielipiteet ja näkökulmat. Opetuksessa ollaan kannustavia ja tasa-arvoisia kaikkia kohtaan kansalaisuuteen, ikään tai sukupuoleen katsomatta. Osaamista jaetaan yli instrumenttirajojen ja epäonnistumisetkin hyväksytään osana oppimista.

Musiikkiopiston opintojen rakenne

Varhaisiän musiikkikasvatus ja valmentava opetus edeltävät varsinaisia musiikin laajan oppimäärän opintoja. Musiikin laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista.

VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS (musiikkileikkikoulu)

- alle kouluikäisille lapsille, ryhmäopetusta oman ikätason mukaisissa ryhmissä
- leikinomaista toimintaa, jonka tavoitteena on herättää kiinnostus musiikkia kohtaan, antaa musiikillisia elämyksiä sekä valmiuksia musiikin harrastamiselle
- työtapoina mm. laulaminen, soittaminen, kuunteleminen, musiikkiliikunta, taide-integraatio, luova ilmaisu
- lapsen ikätason mukaan harjoitellaan musiikin peruskäsitteitä, mm. rytmi, harmonia, dynamiikka ja sointiväri

VALMENTAVA OPETUS:

Soitinkaruselli:

- 6-8vuotiaille oppilaille, jotka eivät vielä ole valinneet omaa soitinta
- yhden lukuvuoden aikana tutustutaan useaan eri soittimeen soitonopettajien johdolla
- pienryhmäopetusta, soittotunni lisäksi joka viikko yhteinen ryhmätunti, jossa opiskellaan musiikin peruskäsitteitä leikkien ja laulaen
- soitintarjonta voi vaihdella vuosittain

Soitinvalmennus:

- yhteen instrumenttiin keskittyvää ryhmäopetusta, joka valmentaa perusopintoihin
- oppilas tutustuu instrumentin perustekniikkaan ja musiikin peruskäsitteisiin
- soitinvalmennuksessa tarjolla olevat instrumentit voivat vaihdella vuosittain

MUSIIKIN PERUSOPINNOT (800 tuntia)

Tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet.

Opintojen keskeiset sisällöt:

- monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin
- tutustuminen monipuolisesti erilaisiin musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon oppilaan tavoitteet

Yhteismusisointitaidot, musiikin perusteet ja musiikin historian ymmärtäminen ovat olennainen osa opintoja.

Laskennallinen laajuus:

- Opintokokonaisuus on suoritettu, kun siinä vaadittavat tiedot ja taidot osataan
- Opintokokonaisuuden kuvauksessa eli taitotaulussa kerrotaan oman soittimen tiedot ja taidot
- Vaatii opettajan ohjeiden mukaista kotiharjoittelua, tätä harjoittelua ei lasketa opintokokonaisuuden laskennalliseen laajuuteen.
- Laajuus 35 tuntia = yhden vuoden soittotunnit, keskimäärin 45 min soittotunti kerran viikossa
- Opintokokonaisuudet voivat olla eri pituisia, vaikka niillä on sama laskennallinen laajuus. Tärkeintä on että tavoitteet on saavutettu

INSTRUMENTTIOPINNOT (350h)

Tavoitteena on innostaa oppilasta oman instrumentin/instrumenttien hallintaan ja tavoitteelliseen harjoitteluun. Tunneilla perehdytään instrumenttien perustekniikkaan ja ilmaisuun sekä opetellaan tavoitteiden asettamista ja niiden saavuttamista opettajan johdolla. Tunneilla opetellaan myös itse- ja vertaisarviointia. Oman instrumentin opintokokonaisuuksista saa lisää tietoa omalta opettajalta ja musiikkiopiston kotisivuilta. Perusopinnoissa kaikki instrumenttiopinnot laulua lukuunottamatta jakaantuvat neljään opintokokonaisuuteen: alkeet, taso 1, taso 2, taso 3.

MUSIIKIN PERUSTEET eli MUPE (94h)

Perusopintojen aikana opitaan musiikin peruskäsitteitä, vahvistetaan nuotinlukutaitoa ja saadaan valmiuksia itsenäiseen musisointiin. MUPE -opetus myös tukee oppilaan musiikillisen minäkuvan kasvua.

MUPE -alkeet:

- opiskellaan soittotuntien yhteydessä

YHTEISET OPINNOT:

MUPE 1 JA 2:
kaksi vuoden kestävä ja etenevä kurssi, suoritetaan peräkkäin

VALINNAINEN MUPE, "jatko-MUPE"

- kesto 1 vuosi
- sisältö voi koostua eri aihepiireistä ryhmän kiinnostuksen mukaan (sävellys, harmonia, musiikkiteknologia jne.)

MUPE:n opintokokonaisuuksien suoritus toteutetaan ryhmän kanssa sovitulla tavalla (portfolio, tentti, soiva näyte jne)

KUUNTELUKASVATUS (20h)

Tavoitteena on kehittää oppilaan kuuntelutaitoja, kasvattaa aktiiviseksi kuuntelijaksi, tutustuttaa elävään musiikkikulttuuriin, konsertti- ja esityskäytäntöihin. Koostuu mm. muiden esitysten kuuntelemisesta (konserteissa ja keikoilla käyminen), vähintään 20 kertaa perusopintojen aikana. Jokainen oppilas saa konserttipassin.

YHTEISMUSISOINTI (231h)

Instrumenttiopintoihin sisältyy kaikilla tasoilla yhteismusisointia. Oma opettaja ohjaa oppilaan sopiviin yhteissoittomuotoihin. Yhteismusisointia voidaan järjestää periodimuotoisesti, esim. bändiviikonloppu, pelimanniviikonloppu, yhteissoittoviikko. Yhteismusisointimuotoja ovat esim. orkesterit, bändit, lied (laulu-piano -duo), kuoro, lauluyhtyeet, pienyhtyeet, pianisteilla nelikätissoitto.

VALINNAISET OPINTOKOKONAISUUDET (105h)

- opetustarjonta määritellään vuosittain
- esim. sivuinstrumentti, valinnaiset MUPE -opinnot, sävellysprojekti, musiikkiteknologia, mestarikurssit, orkesteri- ja yhteismusisointiperiodit, taiteiden väliset projektit

MUSIIKIN TAVOITEALUEET PERUSOPINNOISSA

OPS -perusteiden neljä eri tavoitealuetta kuvaavat musiikin perusopintojen tavoitteita, joiden käytännöntoteutus opintojen aikana on kuvattu instrumenttien taitotauluissa. Syventävissä opinnoissa tavoitealueet ovat samat, mutta tavoiteltua osaamisen tasoa syvennetään edelleen.

Esittäminen ja ilmaiseminen:

- omien musiikillisten vahvuuksien löytäminen, elävän musiikillisen ilmaisun oppiminen, erilaisten esiintymistilanteiden hallinta, muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin tutustuminen

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu:

- erilaiset harjoittelumenetelmät, instrumentti- ja yhteismusisointitaitojen oppiminen, tavoitteena soittimen itsenäinen hallinta
- säännöllinen harjoittelu ja oppimisen arviointi
- korvakuulolta soittaminen, nuottien lukeminen, musiikin hahmotus-taitojen soveltaminen soittamisessa, musiikkiteknologiaan tutustuminen
- ergonomiset soittotavat, kuulon suojaaminen

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen:

- oppilas oppii kuuntelemaan omaa soittoa ja mukauttamaan sitä osaksi soivaa kokonaisuutta, musiikin luku- ja kirjoitustaitojen kehittäminen, musiikin rakenteiden hahmottaminen, musiikin historian tuntemuksen kartuttaminen
- aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi kasvaminen

Säveltäminen ja improvisointi:

- ohjataan oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita, kannustetaan oppilasta harjoittelemaan improvisointia, sovittamista ja säveltämistä

SYVENTÄVÄT OPINNOT (500 tuntia)

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla musiikkiopiston tarjonnan pohjalta.

OPINTOJEN RAKENNE

Pakolliset opintokokonaisuudet:

- instrumenttiopinnot (140h)
- yhteismusisointi (105)
- kaksi MUPE -kurssia (117h)
- kuuntelukasvatus (13h)
- lopputyö

Valinnaisia opintokokonaisuuksia (125h) lopputyön toteuttamisen ja tavoitteiden saavuttamisen tueksi. Opetustarjonta määritellään vuosittain.

MUSIIKIN PERUSTEET SYVENTÄVISSÄ OPINNOISSA

MUPE I ja MUPE II

Yhteiset opinnot: kaksi lukuvuoden kestävästä opintokokonaisuudesta, jotka voi suorittaa haluamassaan järjestyksessä

Valinnainen kurssi: sisältö voi koostua eri aiheista (harmonia, teknologia, sävellyks jne.) ryhmän mielenkiinnon kohteiden mukaan

- suoritus ryhmän kanssa sovitulla tavalla (portfolio, tentti, soiva näyte jne)

SUUNTAUTUMISVAIHTOEHDOT JA VALINNAISET OPINNOT

Suuntautumisvaihtoehtoisissa on ammattiin johtavia ja elinikäiseen musiikin harrastamiseen tähtäviä opintopolkuja, jotka tukevat oppilaan päämäärää harrastukselleen.

- esim. musiikin ammattilaisuuteen tähtäävällä opintopolulla on enemmän MUPE -opintoja jatko-opintojen mahdollistamiseksi
- suuntautumisvaihtoehtoa voi vaihtaa syventävien opintojen aikana
- valinnaisten kurssien tarjonta määritellään vuosittain, tarkemmat tiedot musiikkiopiston internet-sivuilla

Lopputyö

Syventävien opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa omaa musiikillista osaamistaan osoittavan lopputyön. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa, sen valmistaminen voi

pitää sisällään erilaisia tavoitteen mukaisia opintokokonaisuuksia.

Lopputyön toteuttamiseen voi saada ohjausta oman opettajan lisäksi myös muilta musiikkiopiston opettajilta lopputyön aiheen mukaan.

Lopputyössä oppilas voi käyttää kaikkea osaamistaan, myös musiikkiopiston ulkopuolella hankittua. Lopputyö voi olla esimerkiksi oman instrumentin konsertti, sävellysprojehtin loppuesitys, usean instrumentin osaamista esittelevä esitys, se voi sisältää elementtejä muista taiteenlajeista jne.

ARVIOINTI

Taiteen perusopetuksessa arviointi on oppimisen arviointia. Oppimista arvioidaan suhteessa tavoitteisiin. Arvioinnin kohteita ovat esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä säveltäminen ja improvisointi.

Arviointi:

- tukee oppilaan opintojen edistymistä, ohjaa oppilasta omien tavoitteiden asettamisessa ja tukee tavoitteiden saavuttamisessa
- arviointi ja ohjaava palaute annetaan myönteisessä hengessä, huomioiden oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen
- arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute tapahtuu vuorovaikutuksessa yhdessä oppilaan kanssa. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan harjoittelemalla ja kehittämällä itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta instrumenttituntien lisäksi esimerkiksi ryhmätunti-, yhteismusisointi- ja esiintymistilanteissa.

Arvioinnin ja opintojen etenemisen seuraamisen **apuvälineet** lyhyesti:

Taitotaulu: instrumentin opintokokonaisuuksien sisällön kuvaukset, tavoitteet, mitä oppilas oppii ”kurssin” aikana

Tavoitetaulu: laajennettu versio ”opintokirjasta” Eepoksessa, jonka avulla seurataan taitotauluissa olevien tavoitteiden ja sisältöjen oppimista, esiintymiset, soitettu ohjelmisto ja asteikot

Portfolio: kuva- , video- ja äänitallennekokoelma oppilaan soitosta/ laulusta

OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Oppilaan aikaisemmin hankitut tiedot ja taidot otetaan huomioon ja luetaan hyväksi. Osaamisen tunnustaminen perustuu selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta suhteessa hyväksiluettavien opintokokonaisuuksien tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tunnustamisesta päättää kyseisen aineen opettaja, tarvittaessa yhdessä rehtorin kanssa. Tätä menettelyä käytetään esimerkiksi, jos oppilas siirtyy opiskelemaan yleisestä oppimäärästä (kansalaisopisto) laajan oppimäärän opintoja (musiikkiopisto).

Erilaiset oppimisvaikeudet ja oppimisen tavat pyritään huomioimaan opetustilanteissa. Tarkoituksena on, että oppilaat voivat edetä opetus-suunnitelman mukaisesti mahdollisista oppimisen vaikeuksista huolimatta. Perheiden on tärkeää kertoa opettajalle oppilaan oppimisvaikeuksista, jotta opettaja voi ottaa ne huomioon. Opetusta pyritään yksilöllistämään instrumenttiopinnoissa aina mahdollisimman paljon. Opettaja pystyy huomioimaan erilaisia tapoja oppia myös silloin, kun kyse ei

ole varsinaisista oppimisvaikeuksista. Ryhmäopetuksessa opettaja pyrkii ottamaan huomioon erilaisia oppimisen tapoja, muttei voi toimia samalla tavalla räätälöidysti, jos oppimisen vaikeuksia ei tuoda opettajalle tietoon.

Jos oppilas ei pysty etenemään opinnoissaan opetussuunnitelman mukaisesti, oppimäärää yksilöidään tarpeen mukaan. Oppimäärän yksilöllistämiseksi tarvitaan huoltajien toimittama lausunto esimerkiksi koulun erityisopettajalta tai lääkärintodistus. Yksilöllistäminen tehdään kunkin oppilaan tarpeiden mukaisesti, rehtorin kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Näissä keskusteluissa kuullaan oppilasta ja alaikäisen oppilaan kyseessä ollessa myös hänen huoltajiaan. Instrumenttiopettaja sekä ryhmäaineiden opettajat otetaan mukaan keskusteluihin, mikäli oppilas/ huoltaja antaa siihen luvan.

TODISTUS

Oppilaalle annetaan musiikin **perusopintojen todistus** sen jälkeen, kun hän on suorittanut musiikin taiteen perusopetuksen laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot. Oppilaalle annetaan musiikin **laajan oppimäärän päättötodistus** sen jälkeen, kun hän on suorittanut musiikin taiteen perusopetuksen laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus hänen suorittamistaan opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä (esim. luki-ossa tai pääsykokeissa)

OPPILAAKSI OTTAMINEN

Opetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille taiteen perusopetuslain (1998/633, 1§) mukaan, oppilaaksi voidaan ottaa myös aikuisia. Kainuun musiikkiopistoon voi ilmoittautua oppilaaksi koko lukuvuoden ajan (pääsykokeita ei järjestetä). Uudet oppilaat otetaan vapautuville paikoille ilmoittautumisjärjestyksessä.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen oppilaat ovat etusijalla soitinvalmennuksen ja soitinkarusellin oppilasvalinnassa, loput paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Soitinvalmennus- ja soitinkarusellioppilaille pyritään järjestämään paikka perusopintoihin opintojen edetessä. Soitinkaruselli-oppilaat voivat jatkaa opintojaan myös soitinvalmennuksessa, jos perus-opetuksen oppilaspaikkaa ei ole tarjolla soitinkarusellivuoden jälkeen.

Avoin opetus on tarkoitettu niille, jotka eivät halua opiskella laajaa oppimäärää. Laajan oppimäärän opiskelu tarkoittaa sitä, että oppilas osallistuu myös MUPE-opetukseen ja yhteismusisointiin.

YHTEISTYÖTAHOT JA TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Musiikkiopisto tiedottaa toiminnastaan internet -sivujensa, sosiaalisen median ja oppilashallintojärjestelmä Eepoksen kautta. Opettajat pitävät säännöllisesti yhteyttä oppilaiden huoltajiin ja järjestävät keskustelu-hetken jokaisen oppilaan huoltajan kanssa kerran lukuvuodessa.

Musiikkiopisto järjestää vanhempainiltoja tarvittaessa.

Musiikkiopiston yhteistyötahoja ovat toiminta-alueen kuntien lisäksi mm. päiväkodit, peruskoulujen ala- ja yläluokat, muut musiikkioppilaitokset, seurakunnat, vanhainkodit, sairaalat, kirjasto, teatteri, eri taidetoimijat jne. Kainuun musiikkiopisto pyrkii toiminnallaan edistämään kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia toiminta-alueellaan.

Kainuun musiikkiopisto pyrkii kehittämään ja uudistamaan toimintaansa jatkuvasti. Se tarkoittaa jatkuvaa vuorovaikutusta oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa sekä heiltä tulevan palautteen käsittelyä ja huomioimista. Sisäistä arviointia toteutetaan henkilöstölle, oppilaille ja huoltajille suunnatuilla kyselyillä, opettajien kokouksissa ja henkilöstön kehityskeskusteluissa.

Aliya.P.♥